

WERKDOCUMENT

BESCHOUWINGEN OVER DE STAND VAN DE GE-
WASSEN IN O. EN Z. FLEVOLAND EN IN HET
LAUWERSZEEGEBIED, AAN DE HAND VAN DE
GEWASSENBEOORDELING IN SEIZOEN 1980/'81

door

N.F. de Jong

1981 - 174 Abw

juli

r
14347

9810

12
14347

9810

INLEIDING

In het seizoen 1980/'81 zijn zoals gebruikelijk drie gewassenbeoordelingen gehouden op het grootlandbouwbedrijf van de Cultuurtechnische Afdeling in O. en Z. Flevoland en bij de afdeling Lauwerszee. De eerste beoordeling vond plaats op 3 december 1980.

De weersomstandigheden in september en oktober waren zodanig gunstig, dat de inzaai van koolzaad, wintergerst en wintertarwe in Flevoland vrijwel geheel in die periode kon worden afgewerkt. In het Lauwerszeegebied daarentegen stagneerden de inzaaiwerkzaamheden door regenval in oktober, waardoor per november nog ongeveer 125 ha, de helft van het totale areaal wintertarwe, moest worden gezaaid.

De grond was vaak droog en stug, zodat veel aandacht moest worden besteed aan het verkrijgen van een goed zaaibed. De kieming en beginontwikkeling van de gezaaide gewassen verliep in het algemeen zeer goed.

De begin november invallende vorst, ongeveer een week aanhoudend, en de neerslag nadien was niet bevordelijk voor het verloop en de kwaliteit van het wintervoorploegwerk.

De tweede gewassenbeoordeling werd op 6 mei 1981 gehouden. De vele regen in de eerste drie weken van maart had tot gevolg, dat in de maand maart vrijwel geen veldwerkzaamheden konden worden uitgevoerd. Pas in de laatste week van maart kwam geleidelijk het kunstmeststrooien en het zaaien van zomergranen op gang. Daarna bleef het weer gunstig en vonden de voorjaarswerkzaamheden zonder vertraging voortgang.

De maand april was droog met in de tweede helft van de maand vrij lage temperaturen. Na een als gevolg daarvan een wat traag verloopende groei van de wintergewassen en vaak een ongelijkmatige opkomst van de zomergewassen is de maand mei zeer groeizaam geweest. In juni was het overwegend bewolkt met nu en dan regen en gematigde temperaturen.

De derde gewassenbeoordeling werd op 24 juni gehouden.

In dit verslag zal van Flevoland en het Lauwerszeegebied afzonderlijk in tabelvorm per gewas een indruk worden gegeven van de stand van het gewas tijdens de beoordelingen, waarin ook de stikstofvoorziening, onkruidbezetting, ziekten en plagen en de oogstverwachting zijn opgenomen. Daarnaast zal in een korte beschrijving per gewas een toelichting worden gegeven.

De beoordeling van de gewassen in het Lauwerszeegebied heeft uitsluitend betrekking op de percelen met een kavelindeling.

OOSTELIJK EN ZUIDELIJK FLEVOLAND

Koolzaad

Met de december beoordeling viel bij het koolzaad de gelijkmatige gewasontwikkeling op. De verschillen tussen vroeg en laat gezaaide percelen waren kleiner dan in het voorgaande jaar. Vermoedelijk dat de zorg, die aan het zaaibed werd besteed, en de neerslag na het zaaien daaraan gunstig heeft bijgedragen. Op het oudere cultuurland werd na het zaaien een kleine stikstofgift toegediend om de groei gunstig te beïnvloeden.

Na opkomst van het koolzaad werd een bespuiting uitgevoerd tegen de koolzaadaardvlo. De bestrijding werd herhaald, wanneer daartoe aanleiding bestond. Tegen de muizenvraat in het gewas werden geen maatregelen genomen.

De gerstoslag werd in oktober en november bestreden, later gevolgd door een bespuiting tegen andere onkruiden.

Het koolzaadgewas kwam goed de winter door. Medio april kwamen de vroegste percelen in bloei. Alleen in deze percelen bleek een bestrijding tegen de koolzaadglanskever in de tweede week van april noodzakelijk. De kavels met een wat latere ontwikkeling kwamen eind april in bloei. Het vrij grote verschil in bloeitijdstip tussen de vroege en late percelen moet hoofdzakelijk worden toegeschreven aan het koude en schrale weertype in de tweede helft van april. Ook bij de juni beoordeling bleef er verschil te zien tussen de vroeg en laat in bloei gekomen percelen.

Bij het vroege koolzaad een wat langer en zwaarder gewas, bij het latere een korter en fijner gewas met soms veel akkerdistel, akker-melkdistel en kleeftkruid boven het gewas uitgroeiend.

Op een aantal kavels, vooral in het ras Rafal, kwam spikkelziekte voor. Selerotinia (rattekeutelziekte) kwam algemeen voor, soms in ernstige mate.

De opbrengstverwachting varieert van 1.500 tot 4.100 kg korrel per ha en komt gemiddeld op 3.070 kg per ha. Dit is bijna 300 kg per ha boven de raming van vorig jaar.

Wintergerst

De wintergerst werd onder zeer gunstige omstandigheden gezaaid. Op de beoordelingsdatum in december was het gewas al flink uitgestoeld. In sectie HZ hadden de ganzen het gewas enige keren afgegraasd.

In de winter en het vroege voorjaar werden ook de andere wintergerst-kavels door ganzen begraasd. Door de zachte winter kwam nauwelijks vorstschade voor. Bij de hergroei in het voorjaar nam ook de onkruidgroei toe, waartegen een bestrijding werd uitgevoerd. Op enkele percelen met een spuitverbod met chemicaliën werd kalkstikstof als onkruidbestrijdingsmiddel gestrooid.

In mei groeide de wintergerst uit tot een vrij zwaar gewas. In juni breidde de dwergroest zich uit en kwam ook bladvlekkenziekte voor. Plaatselijk legerde de wintergerst al vroeg. Op de gelegeerde gedeelten vraten eenden vaak de korrels uit de aar, zodat op deze plekken alleen nog aarspillen te zien waren.

De opbrengstraming varieert van 4.800 - 6.000 kg per ha. Gemiddeld komt de raming van de korrelopbrengst, evenals vorig jaar, op 5.340 kg per ha.

Wintertarwe

De wintertarwe kon voor de begin november invallende vorst op 200 ha na worden gezaaid. Om de onkruidontwikkeling vóór de winter tegen te gaan, werd een gedeelte van het areaal na het zaaien met een bodemherbicide bespoten. De kieming en begingroei van de wintertarwe verliepen gunstig, waardoor de planten zich voor de winter goed ontwikkelden. In de nabijheid van de Oostvaardersplassen werd het gewas na opkomst afgegraasd door ganzen. Plaatselijk richtten muizen schade aan en foerageerden duiven en eenden in de tarwe. De ganzenactiviteit breidde zich in de winter nog uit naar andere kavels buiten de directe omgeving van het rustgebied. Het intensief afgegraasde gewas kreeg een grote achterstand op de niet begraasde tarwe.

Bij de mei beoordeling had de wintertarwe, die in de winter vrijwel geen vorstschade opliep, een gelijkmatige stand. Begin april werd de onkruidbestrijding ter hand genomen en werd het gewas van de eerste stikstofgift voorzien. Door het droge en schrale weer in de tweede helft van april had het gewas een wat schraal en geelachtig aanzien. Op de oudere cultuurgrond werd voetziekte gevonden.

In mei groeide het gewas fors onder invloed van groeizaam weer met van tijd tot tijd regen en hoge temperaturen.

In juni namen de schimmelziekten in omvang toe. De bladvlekkenziekte septoria breidde zich uit tot het vlagblad en ook bruine roest openbaarde zich. Tegen de schimmelziekten werd een bespuiting uitgevoerd, gemengd met een middel tegen de zich vermenigvuldigende luizen.

In het algemeen bleef het gewas met de juni beoordeling een goede stand behouden.

De raming van de korrelopbrengst variëert van 3.500 - 7.600 kg per ha met een gemiddelde van 6.040 kg per ha. Vorig jaar werd de gemiddelde korrelopbrengst geraamd op 6.090 kg per ha.

Zomertarwe

De zomertarwe had met de mei beoordeling een vrij goede stand, al kwam de laatst gezaaide zomertarwe wegens de droogte ongelijkmatig op. In sectie EZ graasden ganzen in het gewas.

De snelle groei in de maand mei beperkte de schade. De laat gezaaide en de afgegraasde zomertarwe bleef in ontwikkeling iets achter en is mede door het verbod van chemische onkruidbestrijding in sectie EZ sterker veronkruid dan de overige percelen.

Met de juni beoordeling kwam een weinig bladvlekkenziekte in het gewas voor.

De korrelopbrengst wordt gemiddeld geraamd op 4.620 kg per ha met een variatie van 3.000 tot 5.300 kg per ha. De raming ligt gemiddeld ruim 600 kg per ha beneden die van vorig jaar.

Zomergerst

De opkomst en beginontwikkeling van de zomergerst verliep vaak ongelijkmatig door droog liggen van het zaad. Dit kwam in hoofdzaak voor op kavels met een ongelijke grondligging na het ploegen en op de laatst gezaaide percelen. Ook de zomergerst profiteerde van de gunstige groei-omstandigheden in mei. De ongelijkmatige stand groeide grotendeels weg, al bleef het gewas soms wat ongelijkmatig, mede door de plaatselijk matige structuur van de grond. Vaak waren deze percelen in de herfst onder slechte omstandigheden geploegd.

Het onkruid werd d.m.v. een bespuiting met groeistoffen vrij effectief bestreden. In de nabijheid van de Oostvaardersplassen richtten ganzen op enkele kavels vraatschade aan. Begin juni kwam veel meeldauw op het blad van de zomergerst voornamelijk in het ras Georgie. Ook luizen werden in het gewas gevonden. Bij het in de aar komen werden stuifbrandaren zichtbaar; de ziekte was gering van omvang. De raming van de opbrengst varieert van 3.000 tot 6.000 kg per ha met een gemiddelde van 4.770 kg per ha. Vorig jaar werd een gemiddelde opbrengst geraamd van 4.840 kg per ha.

Haver

De haver wordt meestal iets eerder gezaaid dan de zomergerst. Dit gewas had daardoor wat minder last van de droogte na het zaaien. Op de beoordelingsdatum in mei had de haver in het algemeen een goede stand. In sommige gevallen werd de stikstofgift verdeeld in 2 giften, begin april en begin juni, meestal werd volstaan met één volle gift. De groeizame maand mei was ook voor de haver gunstig. Met de juni beoordeling stond het gewas gedeeltelijk in de pluim en gaf een goede indruk. In het gewas kwam matig luis voor en een weinig roodbladigheid als gevolg van een virusaantasting. Gemiddeld wordt een korrelopbrengst verwacht van 5.910 kg per ha, 80 kg per ha hoger dan de raming van vorig jaar. De opbrengstverwachting varieert van 4.400 - 6.500 kg per ha.

Contractteelt

Het vlas kwam wegens gedeeltelijk droog liggen van het zaad ongelijkmatig op. Op enkele vroeggezaaide kavels kwam vorstschade voor. Er groeide een goed gewas, waarin het lengteverschil tussen eerder en later opgekomen planten meestal zichtbaar bleef.

De erwten kwamen gelijkmatig op en gaven een goede indruk. Ook met de juni beoordeling, toen op verschillende kavels het gewas rijp was om te oogsten.

De bonen kwamen gelijkmatig op. Door de kou groeide het gewas niet snel en de bladeren waren vaak geelachtig.

De uien hadden vanaf de opkomst een goede en gelijkmatige stand.

De suikerbieten kwamen mede als gevolg van nachtvorst ongelijkmatig op. Het gewas gaf een holle indruk met een onregelmatige plantenverdeling.

De aardappelen hadden vanaf het begin een goede en gelijkmatige stand.

Verwachte en werkelijk korrelopbrengsten van koolzaad en granen in Oostelijk en Zuidelijk Flevoland					
Gewas	1980			1981	
	Geoogste opp. in ha	Opbr. verw. in kg/ha	Werkelijke opbr. in kg/ha	Opp. in ha per 31 mei	Opbr. verw. in kg/ha
Koolzaad	4.636	2.780	3.900	5.215	3.070
Wintertarwe	5.961	6.090	6.080	5.152	6.040
Wintergerst	1.066	5.340	5.370	432	5.340
Zomertarwe	663	5.230	4.770	538	4.620
Zomergerst	4.417	4.840	5.080	5.222	4.770
Haver	1.373	5.590	5.900	1.221	5.910

Tabel 1a: GEWASSEN BEOORDELINGSGEGEVENS FLEVOLAND							
Gewas	Beoordelings- tijdstip	Totale indruk	Ontwikkeling gewas (bij granen stadium) ¹ en gemiddelde lengte	Bemesting N	Oogstverw. in kg korrel/ha	Onkruidbezetting	Ziekten en plagen
Koolzaad	3 december	meestal goed soms matig	meestal goed, soms te weinig. 15 cm.	soms op ouder cultuurland	-	algemeen matig tot veel muur, matig akkerdistel, akker- melkdistel en klein kruiskruid. Soms veel gerstopslag, roodbeen, kl.hoef- blad en riet	muizenschade vooral in de zuidlob van Z.Flevo- land. Enkele kavels met koolzaadaardvlo- en mi- neerlarven in de blad- stelen. Plaatselijk eenden, ganzen en zwanenvraat.
Koolzaad	6 mei	meestal goed soms matig tot slecht	meestal goed, soms te weinig en hol 85 cm	begin april volle gift	-	weinig, meestal matig soms veel muur. Plaatselijk matig kleefkruid, kamille, herderstasje en gras	vrij veel glanskevers in de vroeg bloeiende percelen. Plaatselijk holle plekken a.g.v. muizenschade en afge- vreten planten door eenden. Soms holle stand door CIPC be- spuiting ?
Koolzaad	24 juni	meestal goed tot zeer goed soms matig tot slecht	meestal goed tot zeer goed, soms te fijn en te hol. 115 cm	-	3.070	plaatselijk matig tot veel kleefkruid, akkerdistel, akker- melkdistel en riet boven het gewas uit- groeiend. Matig tot veel muur	algemeen matig ratte- keutelziekte, soms veel. Plaatselijk matig spikkelziekte. Algemeen van gering tot matig madenvraat van de koolzaadgalmug in de hauwen.
Wintergerst	3 december	goed tot zeer goed	02 - 03 9 cm.	geen	-	gering tot veel muur matig koolzaadopslag en gras	veel ganzenvraat in HZ-sectie
Wintergerst	6 mei	matig tot goed	06 - 07 30 cm.	begin april 1e gift	-	matig tot veel muur, weinig tot matig gras kamille, kleefkruid en kl.hoefblad	op alle kavels ganzen- vraat, weinig voet- ziekte en dwergroest
Wintergerst	24 juni	matig tot goed	13 90 cm.	begin mei 2e gift	5.340	weinig tot veel muur matig kleefkruid en roodbeen	veel dwergroest, matig bladvlekkenziekte. Pleksgewijs zwaar ge- legerd, eendenschade.

Tabel 1b: GEWASSEN BEOORDELINGSGEGEVENS FLEVOLAND							
Gewas	Beoordelings- tijdstip	Totale indruk	Ontwikkeling gewas (bij granen stadium en gemiddelde lengte)	Bemesting N	Oogstverw. in kg korrel/ha	Onkruidbezetting	Ziekten en plagen
Wintertarwe	3 december	goed	01 - 02 5 cm	geen	-	weinig tot veel muur kl.hoeblad, kl. kruiskruid, akker- distel, gras en roodbeen	ganzenvraat in sectie EZ en CZ, muizenschade in sectie NZ en OZ, duiven en eendenvraat in sectie FZ
Wintertarwe	6 mei	matig tot goed	04 - 06 25 cm	april 1e gift	-	algemeen matig tot veel muur, plaatse- lijk kl.hoeblad en kamille, akkerdistel en kleeftkruid	weinig ganzen schade in sectie C, BZ en HZ, ernstig in sectie EZ en CZ. Weinig tot matig voetziekte op oudere cultuurgrond.
Wintertarwe	24 juni	plaatselijk matig, in het algemeen goed	12 100 cm	van medio mei - begin juni 2e gift	6.040	algemeen matig muur, akkerdistel, rood- been, riet, kleeft- kruid en akkermelk- distel plaatselijk veel	toenemende bladvlekke- ziekte, bruine roest en luisaantasting
Zomertarwe	6 mei	matig tot goed	01 8 cm	april/mei volle gift, behalve sectie EZ	-	gering tot matig muur, akkerdistel en ganzevoetachtigen, plaatselijk veel kweek	geen
Zomertarwe	24 juni	meestal goed soms matig	11 08 72 cm	medio mei volle gift sectie EZ	4.620	gering tot matig en plaatselijk veel ak- kerdistel, riet, muur, roodbeen en gras	weinig bladvlekken- ziekte en luisaantas- ting. Ganzenvraat in mei en begin juni in sectie EZ
Zomergerst	6 mei	matig tot goed vaak ongelijk- matige opkomst	21 - 02 5 cm	april volle gift	-	meestal matig, soms veel kl.hoeblad, akkerdistel, gras, muur, roodbeen en koolzaadopslag	geen
Zomergerst	24 juni	meestal goed soms matig	10 - 12 80 cm	-	4.770	meestal gering, soms matig tot veel kl. hoeblad, akkerdis- tel, riet, muur, roodbeen en ganze- voetachtigen	gering tot matig meel- dauw en luis, weinig dwergroest, soms veel. Weinig stuifbrand. Plaatselijk ganzen- schade.

Tabel 1c: GEWASSEN BEOORDELINGSGEVEENS FLEVOLAND

Gewas	Beoordelings- tijdstip	Totale indruk	Ontwikkeling gewas (bij granen stadium 1) en gemiddelde lengte	Bemesting N	Oogstverw. in kg korrel/ha	Onkruidbezetting	Ziekten en plagen
Haver	6 mei	goed, soms matig	22 - 02 6 cm	april volle of 1e gift	-	matig, soms veel kl. hoefblad, akkerdis- tel, roodbeen, muur, koolzaadopslag, gras en kamille	geen
Haver	24 juni	goed, soms matig	10 - 11 90 cm	begin juni soms 2e gift	5.910	gering tot matig en soms veel kl.hoef- blad, akkerdistel, roodbeen, muur, gras, kamille, ganzevoet- achtigen en riet	weinig tot matig luis, weinig vergelingsvirus (roodbladigheid)
<u>Contractteelt</u>					<u>in kg produkt/ha</u>		
Vlas	6 mei	vrij goed tot goed	wat ongelijkmatige opkomst 2 - 7 cm	geen	-	gering tot matig kl. hoefblad, akkerdis- tel, roodbeen, gras, muur en koolzaad- opslag	plaatselijk gering tot matig vorstschade
Vlas	24 juni	vrij goed tot goed	ongelijkmatig van lengte 70 - 90 cm	geen	8.500	gering tot matig roodbeen, muur, riet gras en ganzevoet- achtigen	geen
Erwten	6 mei	goed	gedeeltelijk nog niet gezaaid 1 - 8 cm	geen	-	matig tot vrij veel roodbeen, akkerdis- tel, riet, muur, gras en koolzaad- opslag	geen
Erwten	24 juni	vrij goed tot goed	in fasen gezaaid 35 - 60 cm	geen	4.500	gering tot matig roodbeen, riet en muur	plaatselijk matig luisaantasting
Bonen (stam)	24 juni	vrij goed tot goed	nog niet op alle percelen opgekomen 4 - 8 cm	ged. medio mei en begin juni	-	gering, plaatselijk matig koolzaad- en vlasopslag	plaatselijk vraat door hazen

Tabel 1d: GEWASSEN BEOORDELINGSGEVEENS FLEVOLAND

Gewas	Beoordelings- tijdstop	Totale indruk	Ontwikkeling gewas (bij granen stadium ¹⁾ en gemiddelde lengte	Bemesting N	Oogstverw. in kg produkt/ha	Onkruidbezetting	Ziekten en plagen
<u>Contractteelt</u>							
Uien	6 mei	goed	gelijkmatige op- komst 2 cm	begin april volle gift	-	matig roodbeen, muur en koolzaad- opslag	geen
Uien	24 juni	goed	gelijkmatige, vrij dichte stand 15 cm	-	48.000	gering	geen
Suikerbieten	6 mei	matig	ongelijkmatige op- komst, holle stand	eind maart le gift	-	matig kl.hoeftblad plaatselijk veel kweek	matig nachtvorst- schade
Suikerbieten	24 juni	matig	holle en onregel- matige stand	eind mei 2e gift	48.000	matig kl.hoeftblad en kweek	geen
Aardappelen	6 mei	-	nog niet opgekomen	begin april volle gift	-	matig akkerdistel, gras, muur en kool- zaadopslag	geen
Aardappelen	24 juni	goed	gelijkmatig gewas	-	50.000	matig akkerdistel, muur en roodbeen	geen

1) zie bijlage 2

1 1 1 1 1 1

HET LAUWERSZEEGEBIED

Koolzaad

Het koolzaad in het Lauwerszeegebied werd onder goede weersomstandigheden gezaaid. In het algemeen kwam het gewas vlot en regelmatig op. Soms liet dit te wensen over, mede door een grove ligging van het zaaibed. Meestal werd ter bevordering van de beginontwikkeling in de herfst een kleine stikstofgift toegeediend.

Na het zaaien werd gespoten tegen aantasting van de koolzaadaardvlo. De gerstopslag en het onkruid werden voor de winter bestreden. Op één kavel werd eind maart nog een bespuiting tegen tarwe-opslag uitgevoerd. Ondanks de vaak grote hoeveelheden neerslag had het gewas weinig te lijden van verslemping. Het kwam goed de winter door.

Eind maart werd de volle stikstofgift gegeven.

Begin mei kwam het koolzaad in bloei. Ook na de bloei bleef het gewas een gelijkmatige en goede stand behouden, al werd het niet lang en grof. In juni openbaarde zich sclerotinia (rattekeutelziekte), waardoor planten vervroegd vergeelden (noodrijp).

De raming van de korrelopbrengst varieert van 3.000 tot 3.500 kg per ha, met een gemiddelde van 3.230 kg per ha. Dit is bijna 300 kg per ha hoger dan de raming van vorig jaar.

Wintergerst

De wintergerst kon tijdig onder goede weersomstandigheden worden gezaaid. Na het zaaien werd een bodemherbicide aangewend om de onkruidontwikkeling tegen te gaan.

Voor de winter was het gewas al flink uitgestoeld. Ganzen graasden de wintergerst enkele malen af. Pleksgewijs trad op sommige kavels verslemping op. In het algemeen kwam het gewas goed de winter door en ontwikkelde zich tot een dicht en vrij zwaar gewas. Verdeeld in 2 giften werd de stikstofbemesting gegeven, eind maart en eind april. Begin mei werd nog een onkruidbestrijding met groeistoffen uitgevoerd.

Al vroeg in het voorjaar kwam in de wintergerst bladvlekkenziekte (Rhinchosporium) voor, waartegen eind mei met een fungicide werd bespoten. Door de bespuiting werd ook de dwergroest bestreden.

Met de juni beoordeling kwam lichte legering in het gewas voor.

De gemiddelde korrelopbrengst wordt geraamd op 5.050 kg per ha, vrijwel overeenkomend met de verwachting vorig jaar. De opbrengstverschillen tussen de kavels wordt gering geacht.

Wintertarwe

Eind september werd begonnen met het zaaien van wintertarwe. In oktober en november stagneerde de tarwezaai door te natte terreinomstandigheden, waardoor het inzaaiplan voor wintertarwe niet geheel kon worden uitgevoerd.

Na het zaaien werd een bodemherbicide gespoten tegen onkruidgroei. Door de perioden in herfst en winter met veel regen verslempden gedeelten van de wintertarwe. Ook beschadigden eenden, ganzen en fazanten het gewas.

In het voorjaar werd op de slecht staande gedeelten, na een grondbewerking, zomergerst gezaaid.

Aanvankelijk verliep de hergroei in het voorjaar traag. Door het groeizame weer en het openeggen van de dichtgeslagen grond stoelde

de wintertarwe flink uit. Medio mei werd een onkruidbestrijding uitgevoerd.

In juni breidde de bladvlekkenziekte (septoria) zich uit en kwamen luizen op het blad en in de aar. Ook werd hier in tegenstelling met Flevoland aanzienlijk meeldauw in de tarwe aangetroffen.

De opbrengstverwachting varieert van 4.000 tot 6.500 kg per ha. Gemiddeld wordt 5.340 kg korrel per ha geraamd, 230 kg per ha lager dan vorig jaar.

Zomergerst

Medio april werd de zomergerst gezaaid. Op 41 ha betrof dit het vervangen van verslechte wintertarwe of waar aanvankelijk wintertarwe was geplant. Na het zaaien werd de stikstofbemesting gegeven.

Door de droogte in april en de soms grove ligging van de grond kwam het gewas wat ongelijkmatig op. Op één kavel werd luzerne als ondervrucht gezaaid.

In mei groeide de zomergerst uit tot een bladrijk gewas. De onkruidbestrijding bestond uit een groeistof of een contactherbicidebespuiting; het laatste waar luzerne als ondervrucht was gezaaid.

Met de juni beoordeling had de zomergerst in het algemeen een goede stand. In lichte mate kwam in het gewas stuifbrand en dwerggroest voor. De opbrengstverwachting varieert van 3.000 - 4.200 kg per ha met een gemiddelde van 3.650 kg per ha. Dit is 580 kg per ha lager dan vorig jaar en gezien de stand van het gewas waarschijnlijk te laag geschat.

Haver

In de eerste helft van april werd de haver gezaaid. Evenals de zomergerst kwam de haver in een wat grof liggend zaaibed ongelijkmatig op. Met de mei beoordeling kwam matig strepenziekte in het nog jonge gewas voor. De stikstofbemesting werd om legeringsgevaar te voorkomen in 2 giften gegeven, medio april en begin juni. Als groenbemesting en bodembedekking werd op een aantal kavels gras doorgezaaid.

De onkruidbestrijding bestond uit een bespuiting met groeistoffen, die op een kavel met veel onkruid een keer werd herhaald.

De haver maakte met de juni beoordeling een gezonde indruk. De strepenziekte, roodbladigheid en tripsschade, was gering.

De korrelopbrengst wordt gemiddeld geraamd op 4.300 kg per ha, vorig jaar op 4.860 kg per ha. De raming varieerde van 3.000 tot 4.200 kg per ha.

Verwachte en werkelijke korrelopbrengsten van koolzaad en granen in het Lauwerszeegebied					
Gewas	1980			1981	
	Geogste opp. in ha (kavels)	Opbr. verw. in kg/ha	Werkelijke opbr. in kg/ha	Opp. in ha (kavels)	Opbr. verw. in kg/ha
Koolzaad	161	2.920	3.310	176	3.230
Wintertarwe	230	5.570	6.280	201	5.340
Wintergerst	111	5.040	5.800	101	5.050
Zomergerst	79	4.230	3.970	103	3.650
Haver	103	4.860	4.640	102	4.300

Tabel 2a: GEWASSEN BEOORDELINGSGEGEVENS LAUWERSZEEGEBIED

Gewas	Beoordelings- tijdstip	Totale indruk	Ontwikkeling gewas (bij granen stadium) en gemiddelde lengte	Bemesting N	Oogstverw. in kg korrel/ha	Onkruidbezetting	Ziekten en plagen
Koolzaad	3 december	meestal goed soms matig	meestal goed, soms hol 18 cm	begin september gedeeltelijk	-	gering tot matig muur en tarwe op- slag. Soms veel muur en gerstopslag	matig koolzaadaardvlo
Koolzaad	6 mei	meestal goed soms vrij goed	meestal goed, soms hol en ongelijkmatig 80 cm	eind maart volle gift	-	gering tot matig muur, gras, gerst- opslag en tarwe- opslag	plaatselijk veel kool- zaadaardvlo-larven. Plaatselijk slemp.
Koolzaad	28 juni	vrij goed tot goed	meestal goed, soms hol en ongelijkmatig 105 cm	-	3.230	gering, soms matig muur, akkerdistel, gerst en tarwe- opslag	gering tot matig ratte- keutelziekte
Wintergerst	3 december	goed	03 6 cm	-	-	gering tot matig muur, gras en kool- zaadopslag	gering tot matig ganzevraat
Wintergerst	6 mei	vrij goed tot goed	06 - 07 30 cm	eind maart 1e gift, eind april 2e gift	-	matig muur en kl. kruiskruid, plaatse- lijk kleeftkruid en gras	matig bladvlekkenziekte, plaatselijk verslemp
Wintergerst	28 juni	goed	13 105 cm	-	5.050	gering	matig bladvlekkenziekte en weinig dwergroest lichte legering

Tabel 2b: GEWASSEN BEOORDELINGSGEGEVENS LAUWERSZEECEBIED

Gewas	Beoordelings- tijdstop	Totale indruk	Ontwikkeling gewas (bij granen stadium) en gemiddelde lengte	Bemesting N	Oogstverw. in kg korrel/ha	Onkruidbezetting	Ziekten en plagen
Wintertarwe	3 december	matig tot goed	20 - 02 5 cm	-	-	gering tot matig gras en muur	plaatselijk slomp, eenden, ganzen en fazantenvraat
Wintertarwe	6 mei	matig tot goed	04 - 05 16 cm	begin april le gift	-	gering tot veel kl. hoefblad, akker- distel, muur en koolzaadopslag	plaatselijk matig tot veel slomp. matig voetziekte
Wintertarwe	28 juni	matig tot goed	12 83 cm	eind mei 2e gift	5.340	gering tot matig akkerdistel, akker- melkdistel en gras	matig luis, bladvlekken- ziekte en meeldauw
Zomergerst	6 mei	matig tot goed	21 - 01 6 cm	medio april volle gift	-	matig tot veel gras, muur en koolzaad- opslag	geen
Zomergerst	28 juni	vrij goed tot goed	11 77 cm	-	3.650	matig roodbeen, koolzaadopslag en akkermeikdistel	weinig dwerggroest en stuifbrand
Haver	6 mei	vrij goed tot goed	22 - 01 7 cm	medio april le gift	-	matig tot veel kl. hoefblad, akker- distel, gras, muur en koolzaadopslag	matig strepenziekte
Haver	28 juni	vrij goed tot goed	11 65 cm	begin juni 2e gift	4.300	matig gras, kool- zaadopslag en akker- melkdistel	geringe tripsschade, roodbladigheid en strepenziekte

SAMENVATTING

Het koolzaad had voor de winter een goede stand. De ontwikkeling was gelijkmatig met weinig grote verschillen in stand tussen de kavels. Het gewas kwam goed de winter door.

De hergroei van het koolzaad na de winter verliep bij de vroege rassen en op de vroeg gezaaide percelen sneller en hier kwam het gewas eerder in bloei dan op de percelen met een wat latere ontwikkeling. Het eerder bloeiende gewas bleef later in het seizoen langer en grover in stand. Het later bloeiende koolzaad bleef vaak kort en fijn en door het gewas groeide plaatselijk veel onkruid. In de afrijpingsperiode werd het gewas matig en soms sterk aange-tast door schimmelziekten.

Gemiddeld wordt een goede korrelopbrengst verwacht.

De wintergerst kon tijdig onder goede weersomstandigheden worden gezaaid. Het gewas stoelde voor de winter al goed uit en leed weinig van de vorst. Ganzen graasden het gewas enkele malen af, plaatselijk langdurig en intensief.

In mei groeide de wintergerst uit tot een vrij zwaar en dicht ge-was. Met het in de aar komen namen de schimmelziekten toe en legerde het gewas plaatselijk sterk.

De verwachte korrelopbrengst is vrij goed.

Het grootste deel van de wintertarwe kon voor de vroeg invallende vorst worden gezaaid. Alleen in het Lauwerszeegebied trad in ok-tober al vertraging op door slechte terreinomstandigheden. Hier kon voor de winter niet volledig het inzaaiplan worden afgewerkt.

De wintertarwe had met de december beoordeling in het algemeen een goede stand. In Flevoland kwam het gewas, ondanks de vele neerslag, goed de winter door. In het Lauwerszeegebied, waar de profielopbouw van de grond sterk verschilt met Flevoland, trad wateroverlast op en verslempde de grond. Op de natte en verslempde gedeelten vielen veel planten weg. De gedeelten met een te holle stand werden in het voorjaar ingezaaid met zomergerst.

De hergroei van de wintertarwe kwam door de zachte winter vroeg op gang, maar vertraagde in april door droog en schraal weer. Kavels rond de Oostvaardersplassen werden tot juni door ganzen begraasd. De maand mei was zeer groeizaam, wat ook de ontwikkeling van de wintertarwe zeer ten goede kwam.

In juni namen de schimmelziekten en de luisaantallen in het gewas toe. Met een fungicide bespuiting gemengd met een middel tegen luizen werd getracht het vroeg afsterven van blad tegen te gaan.

De verwachte korrelopbrengst van wintertarwe is goed te noemen.

De zomertarwe kwam wegens de droogte ongelijkmatig op en ontwikkelde zich in mei tot een vrij goed gewas. Met de juni beoordeling waren ziekten en luisaantasting gering.

De verwachting van de korrelopbrengst is vrij goed.

De zomergerst kwam in de droge aprilmaand vaak ongelijkmatig op.

In mei ontwikkelde het gewas zich goed en groeide uit tot een vrij zwaar en bladrijk gewas. Op kavelgedeelten met een matige structuur van de grond bleef het gewas wat ongelijkmatig. Schimmelziekten en luizen kwamen ook in de zomergerst voor, maar een bestrijding werd meestal niet lonend geacht.

In Flevoland wordt een vrij goede en in het Lauwerszeegebied een matige korrelopbrengst verwacht.

De kieming en begingroei van de haver was in het algemeen goed. De ontwikkeling was vrij fors en de gezondheidstoestand goed. In Flevoland wordt een goede korrelopbrengst verwacht; de opbrengstverwachting voor het Lauwerszeegebied is redelijk. Van de contractteeltgewassen wordt voor vlas, erwten, uien en aardappelen een goede opbrengst verwacht. De suikerbieten staan wat hol en van de bonen is nog geen goede indruk te verkrijgen.

BIJLAGE 1: BOUWPLAN 1981 VAN OOSTELIJK EN ZUIDELIJK FLEVOLAND (CA)
EN HET LAUWERSZEEGEBIED

O. en Z. Flevoland per 31 mei 1981

Koolzaad	: Jet Neuf	4.465 ha	Zomergerst	: Audley	7 ha
	Rafal	742 ha		Georgie	1.467 ha
	R 39	8 ha		Grit	72 ha
		<u>5.215 ha</u>		Havila	1.762 ha
		=====		Trumpf	1.914 ha
Wintertarwe	: Arminda	2.268 ha			<u>5.222 ha</u>
	Nautica	2.329 ha			=====
	Swifta	507 ha	Haver	: Dula	872 ha
	Vasco (C 208)	48 ha		Perona	349 ha
		<u>5.152 ha</u>			<u>1.221 ha</u>
		=====			=====
Wintergerst	: Igri	432 ha	Contractteelt	: Vlas	550 ha
		<u>432 ha</u>		Erwten	452 ha
		=====		Bonen	151 ha
Zomertarwe	: Bastion	65 ha		Uien	51 ha
	Melchior	473 ha		Suikerbieten	51 ha
		<u>538 ha</u>		Aardappelen	42 ha
		=====			<u>1.297 ha</u>
					=====
			Diversen	:	<u>441 ha</u>
					=====
			Totaal netto exploitatie		<u>19.518 ha</u>
					=====

Lauwerszeegebied per 31 mei 1981

Koolzaad	: Jet Neuf	<u>272 ha</u>
		=====
Wintertarwe	: Arminda	103 ha
	Nautica	155 ha
		<u>258 ha</u>
		=====
Wintergerst	: Igri	<u>101 ha</u>
		=====
Zomergerst	: Havila	<u>141 ha</u>
		=====
Haver	: Dula	<u>147 ha</u>
		=====
Diversen	:	<u>5 ha</u>
		=====
Totaal netto exploitatie		<u>924 ha</u>
		=====

BIJLAGE 2: CODELIJST ONTWIKKELING GRANEN VOLGENS DE FEEKES-SCHAAL

Codecijfer voor gewassenbeoordeling	Ontwikkelingsstadium
20	Op korrel (a)
21	Op kiemwortels (b)
22	1e scheut (e)
	<u>Periode van stoelen</u>
01	Eén spruit (aantal bladen zonodig tellen)
02	Begin van de uitstoeling
03	Plant nog kruipend of liggend, bladen vaak spiralend
04	Begin der oprichting van de pseudo-stengel
05	Pseudo-stengel (gevormd door bladscheden) sterk opgericht
	<u>Stengel-ontwikkeling (schieten)</u>
06	1e knoop van de stengel gevormd
07	2e knoop van de stengel ontwikkeld. Dit is het eigenlijke begin van het schieten; het valt direct op, dat een echte stengel is gevormd
08	Het laatste blad is nog opgerold; de aar begint te zwellen
09	De ligula van het laatste blad (het schot- blad) is net zichtbaar
10	De schede van het laatste blad geheel uit- gegroeid; aar zeer gezwollen
	<u>Het in de aar komen</u>
11	De eerste aren net zichtbaar
12	<u>Bloei</u>
13	<u>Rijpingsstadium</u>